

Werkplan De KIM 2019 Nieuwe accenten op aandacht en ontmoeting

Aanleiding

Stichting De KIM is de instelling voor katholiek activeringswerk in Midden Nederland. Afgelopen jaren is het gelukt om een doorstart te maken en daardoor te bouwen aan een toekomstbestendige MA-organisatie in Gelderland, Flevoland en Utrecht. Naast de bestaande projecten waar aandacht en ontmoeting centraal staan worden in 2019 nieuwe accenten gelegd met de ontwikkeling en uitvoering van nieuwe projecten.

Het doel van dit werkplan is om duidelijk te maken welke concrete werkzaamheden De KIM in de komende periode zal opzetten en uitvoeren. Daarnaast wil De KIM laten zien op welke manier het de komende jaren richting geeft aan het MA-werk in de provincies Utrecht, Flevoland en Gelderland en mogelijk ook in Noord-Holland. Dit werkplan geeft een beschrijving van De KIM, de positie in kerkelijk veld en samenleving, werkwijze en mission statement en de thema's waar De KIM zich met projecten op wil richten.

Context: samenleving en kerk

Afgelopen jaren hebben ingrijpende veranderingen plaats gevonden in de samenleving. Door economische recessie, bezuinigingen, werkloosheid, vergrijzing is de verzorgingsstaat onder druk komen te staan. Professionele zorg is daardoor minder vanzelfsprekend geworden en burgers worden aangespoord om zelf meer te organiseren en meer te doen voor anderen. Mantelzorg, informele zorg, participatiesamenleving, zelfredzaamheid en eigen kracht zijn veel gehoorde begrippen in het beleid van de overheid. Tegelijkertijd is te zien dat veel mensen in de samenleving te maken hebben met thema's als eenzaamheid, armoede, onbehagen, wantrouwen, onveiligheid. Bij kerken zijn ook veel veranderingen te zien. De katholieke kerk is bezig met schaalvergroting, waardoor er grote parochies zijn ontstaan. De band met de plaatselijke kerk is kleiner geworden of door secularisatie laten mensen de kerk steeds meer los. Soms moeten kerken door terugloop van kerkgang noodgedwongen hun deuren sluiten. Daarnaast speelt mee dat veel kerken zich meer naar binnen richten en minder op de wereld om hen heen. Parochianen haken daarom af als lid of actieve vrijwilliger, waardoor de maatschappelijke rol en betekenis van kerken minder wordt. Met de publicatie van de pauselijke encycliciek 'Laudato Si' is er op sommige plekken wel hernieuwd elan te bespeuren voor een meer maatschappelijke oriëntatie van de kerkelijke groeperingen. In 2019 gaat De KIM in een samenwerkingsverband met collega-instellingen KCWO, Solidair Friesland en Solidair Groningen/Drenthe aan de slag met het verder activeren en ontwikkelen van het inspirerende gedachtegoed van de huidige Paus Franciscus. Daarnaast zijn er plannen om met deze MA-instellingen een antwoord te vinden te om suicide onder boeren tegen te gaan.

De KIM

Bovenstaande ontwikkelingen zijn relevant om als organisatie in mee te bewegen en op in te spelen. Eerst is het goed om duidelijk te maken wat De KIM komende jaren voor organisatie wil zijn.

De KIM wil een organisatie zijn voor levensbeschouwelijk Maatschappelijk Activeringswerk voor Midden Nederland. De levensbeschouwelijke identiteit is gebaseerd op het Katholiek Sociaal Denken. De sleutelbegrippen hiervan zijn:

Menselijke waardigheid: de waardigheid van ieder mens telt

Bonum commune: algemeen welzijn voor iedereen in de samenleving.

Subsidiariteit: van onderaf bouwen aan de toekomst

Solidariteit: verbondenheid en zorg voor de zwakkeren

Het Katholiek Sociaal Denken inspireert mensen tot handelen. De KIM wil putten uit deze bron en vrijwilligers activeren om zich in te zetten voor groepen mensen die behoefte hebben aan ondersteuning, om hiermee bij te dragen aan een sociale en rechtvaardige samenleving. Het gaat bij deze vrijwillige inzet om anderen sterker te maken (empowerment), gezicht te geven aan menselijke ervaringen/verhalen en thema's te adresseren bij overheid en kerk. Juist binnen de kerken zijn veel vrijwilligers actief die zich het lot van kwetsbare mensen aantrekken en voor hen wat willen betekenen.

Het missiestatement waar De KIM komende jaren voor wil staan is **nieuwe accenten op aandacht en ontmoeting**. **Nieuwe accenten** zijn nodig op grond van opgedane ervaringen verder voort te bouwen aan de (door)ontwikkeling van projecten. Een aantal projecten loopt af en worden in 2019 afgerond. Nieuwe projecten komen daarvoor in de plaats. Projecten die gebaseerd zijn op signalen op een bepaalde nood in de samenleving. Zo willen we dit jaar onderzoeken of we wat kunnen betekenen voor mensen in de agrarische sector die door sociale en economische omstandigheden in de problemen zijn geraakt en daardoor afglijden naar desastreuze keuzes als suïcide. Daarnaast spelen er nieuwe ontwikkelingen in beleid van overheid, fondsen en samenleving die kansen bieden om daarop in te springen. Een goed voorbeeld daarvan is het thema eenzaamheid. We willen een nieuw project ontwikkelen op gebied van zingeving bij de mensen thuis. **Aandacht** te hebben voor de nood van de ander door vrijwilligers te activeren naar anderen om te zien, met hen een **ontmoeting** aan te gaan en daardoor samen onderweg te zijn naar een beter perspectief. De KIM wil dit op een geïnspireerde manier binnen en buiten de kerk doen door in te spelen op vragen en behoeften die vanuit kerk en samenleving gesignaleerd worden.

De KIM wil zich daarom ontwikkelen tot een projectenorganisatie die van tevoren gestelde concrete doelen realiseert en als organisatie financieel gezond is, met projecten die zich kenmerken door innovatie, creativiteit en zingeving. De projecten zijn gebaseerd op signalen zowel vanuit kerk als samenleving, die raken aan de sleutelbegrippen van het katholiek sociaal denken. Dit denken zet mensen aan tot goed samenleven door naar de ander om te zien. Aandacht en ontmoeting zijn de kernwaarden van de projecten en fungeren als rode draad bij de uitvoering, bij voorkeur vanuit een samenwerkingsverband met een parochie en/of een andere kerkelijke of maatschappelijke organisatie om zo een rol van betekenis te spelen voor kwetsbare groepen.

Vrijwilligerswerk bestaat naast andere vormen van zorg en welzijn. Het gaat er soms aan vooraf, of is er tijdens beroepsmatige zorg en/of daarna. De aandacht van vrijwilligers is gericht op de relatie met de ander, het samen optrekken (en uithouden) met de ander en niet persé op het oplossen van diens problemen. De meerwaarde zit in het oog hebben voor de menselijke maat om zo een bijdrage te leveren aan een solidaire samenleving. Dat betekent wel dat de inzet van vrijwilligers vraagt om deskundige begeleiding, training en ondersteuning. In de begeleiding van vrijwilligers is er aandacht voor religieuze inspiratie en motivatie van hun inzet.

De KIM verwacht dat met deze ingezette koers voortdurend maatschappelijk relevante activiteiten de met begeleiding van de ma-consulent de vorm kunnen krijgen van zelfstandige projecten waar financiers voor te vinden zijn. Deze voortdurend vernieuwende projectenportefeuille draagt, mede dankzij de kwaliteit van de begeleiding vanuit De KIM bij aan betrouwbaarheid en continuïteit van de organisatie. Aanvullend op deze inhoudelijke kernactiviteiten is het van groot belang naar buiten te treden en zichtbaar te maken wat vrijwillige inzet en goede ondersteuning betekenen via

nieuwsbrieven, social media en andere vormen van communicatie. Het spreekt voor zich dat samenwerkingsverbanden, zoals bijvoorbeeld in het KIMAN-overleg¹ worden gecontinueerd of gecreëerd.

Koers, bemanning en routeplan

Naast de bovenbeschreven koers heeft De KIM vastgesteld dat het van belang is duidelijke keuzes te maken in doel- en profijtgroep en werkgebied. Naast het bepalen van de koers is een goede route, een sterk schip en goede bemanning nodig om op de plek van de bestemming te komen. Een organisatie die kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen, met deskundige medewerkers en bestuursleden die weten wat er gedaan moet worden en nieuwe initiatieven tot ontplooiing kunnen brengen.

Vanaf 1 november 2018 bestaat de formatie ma-consulenten uit Hermen van Dorp (36 uur), Madeline Krantz (14 uur) en Mirjam Schuilenga (20 uur). Dit team zal zich in 2019, in voortdurende samenspraak en –werking met het bestuur van De KIM bezig houden met de volgende werkzaamheden met bijbehorende fasering:

Januari – december 2019

- uitvoering van projecten
- start van ontwikkeling van nieuwe projecten: zin in welzijn en tegengaan van suïcide onder boeren
- maken van meerjarenbeleidsplan en begroting 2019-2021
- juni 2019: start van uitvoering van nieuw project
- fondswerving voor meerjarenbeleidsplan 2019-2021

Korte beschrijving van bestaande uit te voeren projecten:

1. Jongerengroep van de Maria Sterre der Zee parochie Zeewolde:

Bij dit project gaat het er om jongeren van 15 tot en met 18 jaar in de parochie van Zeewolde te betrekken bij maatschappelijke onderwerpen, zoals de inzet voor vluchtelingen. Het gaat om jongeren die na hun vormsel wat willen doen en betekenen voor anderen. Voor deze leeftijdscategorie zijn er voor jongeren in de parochie geen activiteiten. Door de activiteiten worden jongeren bewust van wat er bij hen in Zeewolde gebeurt en dit vergroot hun leefwereld. Bij de uitvoering van activiteiten is er aandacht voor zingeving door met jongeren na te denken over de betekenis van hun inzet voor anderen. De MA-werker van De KIM organiseert deze M-25 activiteit samen met het vrijwilligersechtpaar Joep en Carolien van de parochie.

We zijn van plan om in 2019 met jongeren tussen de 15 en 18 jaar 8 keer bijeen te komen. Tijdens deze bijeenkomsten bespreken we met de jongeren met welke activiteiten ze aan de slag willen. Deze bijeenkomsten worden meestal op zondag georganiseerd. Vaak na de viering van de mis. Dit zijn de momenten die het beste passen in de vaak drukke agenda van jongeren met baantjes, sport en studie. Er is eerder een plan gemaakt om een activiteit te organiseren voor jonge vluchtelingen in het AZC. Dit project wordt in 2019 afgerond.

2. Maatjesproject voor vluchtelingen Almere

In 2016 zijn Stichting De KIM en Sint Bonifatiusparochie Almere gestart met dit maatjesproject voor vluchtelingen en nieuwkomers. Het doel van deze project was om te onderzoeken of Syrische vluchtelingen in Flevoland ondersteund kunnen worden door de inzet van een maatje. Dit project richt zich op de groep statushouders en mensen in het AZC die door hun nieuwe woonsituatie in een geïsoleerde positie zijn geraakt. Nieuwkomers worden in het dagelijks leven ondersteund doordat ze in contact worden gebracht met maatjes die wat willen doen en betekenen. Deze maatjes zijn

¹ KIMAN is het samenwerkingsverband tussen MA-organisaties van Solidair Friesland, Solidair Groningen/Drenthe en De KIM om werkzaamheden en activiteiten op elkaar af te stemmen en samen te werken in bepaalde projecten.

afkomstig van de Sint Bonifatiusparochie of hebben zich door een advertentie als vrijwilliger aangemeld. Dit project is een enorm succes gebleken. Veel maatjes (35) zetten zich in voor nieuwkomers en werd eerder door Kansfonds en KRO/NCRV uitgeroepen als winnaar van het beste landelijke diaconale project. Uit gesprekken met nieuwkomers komt naar voren dat mensen zich beter voelen omdat ze minder alleen staan. Daarnaast blijkt dat maatjes allerlei praktische zaken op zich nemen die niet goed door begeleidende instanties (kunnen) worden opgepakt. Vooral omdat de maatjes de nieuwkomers thuis opzoeken, meer tijd hebben dan beroepskrachten en er al snel sprake is van een vertrouwensband. Verbreding van maatjesproject is gerealiseerd door opzetten maatjesproject in Emmeloord. Dit jaar willen we in het maatjescontact nieuwe accenten leggen. We willen nieuwkomers actiever begeleiden bij het vinden van een baan. We zijn van mening dat naast taalonderwijs nieuwkomers beter integreren door te werken en minder afhankelijk zijn van een uitkering. Het project wordt in 2019 verder doorontwikkeld tot een mentorproject waar mentoren nieuwkomers gaan toeleiden naar een betaalde baan.

3. Maatjesproject voor thuisloze jongeren

Thuisloze jongeren hebben te maken met verslaving, dakloosheid, schooluitval, missen van dagbesteding, schulden, werkloos, gedragsproblemen en psychiatrie. Veel jongeren zitten in een begeleidingstraject dat erop gericht is om jongeren weer zelfstandig te laten wonen, zinvolle dagbesteding door school of werk en ondersteuning te bieden bij verslaving en schulden. Dit wordt hoofdzakelijk door professionals van verschillende welzijnsorganisaties gedaan. Daarnaast is gebleken dat er vraag is naar maatjescontact, waarbij een jongere in contact komt met een vrijwilliger die tijd vrijmaakt om samen met de jongere op te trekken en zinvolle activiteiten onderneemt. Het maatjescontact is aanvullend op het bestaande hulpaanbod van jongeren. De vrijwilligers fungeren daarmee als vertrouwenspersoon en zijn daarmee een belangrijke hulpbron voor jongeren. Met dit maatjesproject wil De KIM het sociale netwerk van jongeren die een thuisloos bestaan leiden vergroten en daarmee bijdragen aan een stabielere leven, zodat jongeren weer geloof krijgen in hun eigen kunnen.

4. Samen Sterk tegen Armoede in Amersfoort

Stichting De KIM gaat vanaf januari 2019 samen met de Voedselbank Amersfoort een maatjesproject opzetten en uitvoeren met als doel om mensen met financiële zorgen in Amersfoort te begeleiden. Mensen worden gekoppeld aan een maatje met ervaringskennis. Dit maatje is iemand die geldproblemen van binnenuit kent. De maatjes ondersteunen niet alleen in het beter leren omgaan met financiële problemen, maar zijn ook een luisterend oor, denken mee, gaan mee naar organisaties en instanties en weten uit eigen ervaring mensen aan te spreken op wat ze kunnen. De maatjes fungeren daarmee als voorbeeld, rolmodel en vertrouwenspersoon. Er is aandacht voor het verhaal van mensen, wat goed gaat en wat beter kan. De deelnemers zijn meer dan een financieel plaatje. In dit project is het uitgangspunt: mensen activeren om zelf hun financiële problemen aan te pakken en met inzet van vrijwilligers en gedragsverandering een nieuwe leefstijl ontwikkelen. Gebaseerd op de gedachte: goed met je geld omgaan is goed in het leven staan.

5. Ondersteuning diaconie

De KIM werkt actief mee aan de verdere ontwikkeling van diaconie in een parochie. Een goed voorbeeld hiervan is de Bonifatiusparochie waaruit een succesvolle samenwerking is ontstaan door de gezamenlijke ontwikkeling en uitvoering van het maatjesproject voor vluchtelingen. Momenteel wordt dit gedaan met de parochie van de Noord Oost Polder en krijgt in 2019 vervolg.

6. Project Laudato Si: Geloof, Duurzaamheid en Toekomst.

Dit is een samenwerkingsproject van Stg De Kim, Solidair Groningen/Drenthe, Solidair Friesland en KCWO om leden, besturen en werkgroepen van de katholieke kerken en organisaties in de provincies Gelderland, Overijssel, Drenthe en Groningen te bewegen tot duurzaam handelen. Concrete acties die in 2019 te verwachten zijn:

- organiseren van provinciale bijeenkomsten voor uitwisseling van ervaringen op gebied van duurzaam handelen
- verbinden van regionale Een landelijke bestaande initiatieven aan lokale kerken.
- publicatie van een artikelenreeks voortgang project in Tijdschrift Diakonie en Parochie en verspreiding van nieuwsbrieven en items op www.laudato-si.nl

7. Project Interreligieus dialoog en Interculturele zorg.

Het project 'Interreligieuze dialoog en interculturele zorg' wordt in 2019 uitgevoerd om het interreligieus maatschappelijk middenveld van de provincie Gelderland, en specifiek in Arnhem, te versterken. Arnhem heeft te kampen met sterk polariserende en zelfs radicaliserende tendensen. Afstand tussen groepen wordt eerder groter en het slaan van bruggen tussen groepen is minder makkelijk geworden. Des te verheugender is dat er in Arnhem initiatieven zijn ontstaan die verbinding zoeken tussen inwoners met elkaar. Een goed voorbeeld daarvan is het netwerk Arnhemse Wereldvrouwen wat door de Kim wordt ondersteund. Daarnaast zijn we betrokken bij de organisatie van verschillende dialoogbijeenkomsten. Beter georganiseerde dialoog is momenteel urgenter dan ooit. Vooral in een geïndividualiseerde samenleving waarin men gemakkelijk geïsoleerd en vervreemd van elkaar raakt en samenredzaamheid onder druk staat.

Voor De KIM is dit de reden om komend projectjaar verder te gaan met stadsbrede ondersteuning en begeleiding van groepen burgers die zich bezig houden met verbinding. In de wijk Malburgen gaat De KIM vertrouwenspersonen trainen ten behoeve van interculturele zorg op maat voor migranten.

8. Project Ruimte voor Anders zijn.

Het doel van Ruimte voor anders zijn is de integratie en participatie van mensen met een psychiatrische achtergrond. Betrokken en actieve burgers kunnen zich als vrijwilliger inzetten voor deze mensen en hun naast betrokkenen, vaak mantelzorgers. Ze gaan als maatje aan de slag om mensen met een psychiatrische ziekte bij te staan of werken als vrijwilliger enthousiast mee met het opzetten van een pastoraal café of een gespreksgroep. Ruimte voor Anders zijn is een netwerk van lokale en regionale initiatieven. Het MA-werk ondersteunt hiervoor projectgroepen in Apeldoorn, Ede, Nijmegen, Oost-Gelderland en Tiel bij het opzetten van activiteiten, publiciteit en fondswerving. Zo is de werkgroep Rvaz Oost-Gelderland actief met een groot gespreksmaatjesproject van 50 koppelingen van maatjes en deelnemers. Het MA-werk ondersteunt deze werkgroep bij het onderbrengen van het project bij 8 lokale gemeenten. Plannen voor 2019: Project Ruimte voor anderszijn verstevigen, verzelfstandigen van de werkgroepen en het versterken van het landelijk netwerk. Daarnaast meer aandacht voor verdieping door zingeving op het spoor te komen bij actieve vrijwilligers.

Nieuwe accenten in 2019

9. Mentorproject van Afkomst naar Toekomst

De KIM wil vanaf 2019 in Almere een project starten dat gemiddeld jaarlijks 30 nieuwkomers de kans geeft om met ondersteuning van een vrijwillige mentor een geschikte baan te vinden waardoor ze beter perspectief krijgen op hun toekomst. Het is gericht op vergroten van zelfstandigheid en zelfredzaamheid van nieuwkomers en daarmee verbeteren van kwaliteit van leven. Het project spitst zich toe op het vinden van een baan met inzet van een mentor. De talenten van nieuwkomers worden als uitgangspunt genomen. Deze talenten worden door de verschillende onderdelen van het project gestimuleerd en ontwikkeld. Door ondersteuning van een mentor met een groot netwerk worden ze toegeleid naar werk. Dit project is een opstap naar meer participatie, integratie en bijdrage aan de samenleving. Nieuwkomers met een baan integreren beter en worden minder afhankelijk van een uitkering en/of instanties. Plus nemen nieuwkomers door een baan zelf de regie over hun leven.

10. Zin in zorg en welzijn: zingevende gesprekken aan huis

Mensen die thuis wonen en geconfronteerd worden met zingevingsvragen – bijvoorbeeld bij ouder worden, ziekte en sterven – kunnen binnenkort een beroep doen op een geestelijk verzorger. Bij een aantal projecten van de Kim komen deze zingevingsvragen aan de orde. Bij deelnemers van RVAZ of mensen in de wijk die te maken hebben met isolement en eenzaamheid, kan aandacht hebben voor zingeving nieuwe perspectieven bieden. De eerste maanden van 2019 gaat De KIM onderzoek doen aan de hand van de volgende vragen:

- Waar is er behoefte aan? (een moderne ‘dorpspastoor op de fiets’: een geestelijk verzorger of vrijwilliger die bij de mensen langs gaat die behoefte hebben aan een zingend gesprek?)
- Hoe zet je het belang van zingeving op de kaart?
- Het ontwikkelen van een methode om medewerkers in het veld van Zorg en Welzijn een ‘handleiding’ te geven over hoe je zingevingsvragen herkent en hoe je er mee omgaat. Zij zijn dan beter in staat om door te verwijzen. (dit verder uitzoeken; is hier behoefte aan, bestaat het al, en zo ja hoe loopt het?)
- Hoe ‘maak je zingeving ‘hip’?

Naar aanleiding van deze resultaten wordt gekeken of dit voldoende inhoud biedt om een project te ontwikkelen. Interessant hierbij is het ministere van VWS financiële middelen beschikbaar stelt om mensen thuis bij te staan met levensvragen zoals: hoe leef je verder na een slechte diagnose? Wat maakt het leven de moeite waard als je oud wordt en met eenzaamheid te maken hebt? Vragen waar iemand thuis lang niet altijd alleen of met zijn naasten uitkomt. Omdat de Kim een levensbeschouwelijke organisatie is wil ze daarbij religie inbrengen maar dat hoeft niet. Geestelijke verzorging is voor iedereen toegankelijk.

11. Tegengaan van boeren in de knel

In samenwerking met de MA-organisaties Solidair Friesland en Solidair Groningen/Drenthe onderzoek doen of vrijwilligers wat kunnen doen en betekenen voor boeren die te maken hebben met dermate hoge stress dat ze dreigen hieronder te bezwijken. De regeldruk en controle vanuit de landelijke maar ook Europese overheid, imago van boeren in de samenleving, mestproblematiek, schommelende energie- en melkprijzen e.d. zorgen voor de nodige kopzorgen onder agriërs. Afgelopen jaar heeft de theatervoorstelling Maalkop over dit gevoelige thema veel indruk gemaakt. Omdat alle MA-organisaties actief zijn in agrarische gebied willen we in het eerste half jaar van 2019 gaan onderzoeken of we wat kunnen betekenen voor deze groep in de knel? Kunnen vrijwilligers als erfbetreder hierin een rol spelen? Door bijvoorbeeld gesprekken aan te gaan om de gelegenheid te bieden dat ze hun hart kunnen luchten? Het is vooral gericht op korte termijn denken/handelen om te voorkomen dat men verder afglijdt.

12. Maatjesproject jonge nieuwkomers in Noord Holland: Afriend4Afriend,

AFriend4AFriend is een project waar maatjes en jonge statushouders *samen* vrijwilligerswerk doen. Nieuwe jonge statushouders maken zo de opstap naar integratie in de Nederlandse samenleving. 80 jongeren, zowel maatjes als jonge statushouders, kunnen meedoen aan dit project in de Maatschappelijke Diensttijd (MDT). Van deze jongeren, zowel het maatje als de jonge statushouder, wordt gevraagd om gemiddeld 2 uur per week een activiteit te ondernemen voor een periode van minimaal 6 maanden tot een jaar. De (leer)behoefte van de statushouder, zijn/haar interesses, opleiding en werkervaring is het uitgangspunt bij het zoeken van een match. KTB-advies is de projectleider en De KIM is gevraagd om kennis, ervaring en de materialen bij deze samenwerking en adviseur van dit project.